

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORISTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada numero per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SÚSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

NOTA DEL DIA

Desin depressa las máscaras
á la gresca posin fi

y recordin que á horas d' ara
la quaresma ja es aquí.

CRÓNICA

Los mateixos alumnos de la clase de Dibuix del natural y antich de Llotja han tingut l'amabilitat de proporcionarme aquest apunte:

Los que 'l coneixen m' asseguran que s' hi sembla molt. Està representat en un dels instants més memorables de la séva vida de catedràtic, quan veyent á la Venus de Milo manca, va anar á casa de un escultor, demanantli que li modelés uns brassos, puig segons ell deya:

—No vull que 'ls noys s' acostumin á dibuixar figuras esgarradas.

Aquesta anécdota que se m' ha contat com á rigurosament histórica demostra 'l gran cuidado que posan los centros oficials en cubrir, per mes que siga interinament, las plassas vacants en nostra Escola provincial de Bellas Arts. ¡Y quin tip de riure 's farà 'l protector del Sr. Diaz de Capilla quan li contin aquesta fetal

Si á Espanya no s' ha perdut la sandunga y 'l salero, será just nombrar no ja catedràtic efectiu, sino director de la primera escola de Bellas Arts de la nació á un interí que per primera providencia tractá d' adornar ab un parell de brassos á *aquel monigote de yeso*, com hauria pogut adornarlo ab un parell de *banderillas*.

Que 'l nombrin tot lo que vulguin; pero que 'l treguin de Barcelona.

¿Ho sent senyor Moret? ¿Ho té entés Sr. Maura?

Se conta de un vividor, que sense saber ni un borrall de la llengua de Corneille y de Racine s' anunciava per tot arréu com á professor de francés.

—Pero ¡qué sabs tú, infelís, de aquest idioma!.... —li digueren un día.

Y ell respongué:

—Menos ne saben los deixebles que venen á pendre las mévas llissóns.

Si 'l Sr. Díaz de Capilla ha fet un càlcul per l' istil s' ha equivocat de mitj á mitj, per quant avuy está plenament demostrat que l' últim dels séus deixebles sab més de dibuix qu' ell.

Veritat es que un mestre de dibuix, si vol, no s' ha de comprometre may, tota vegada que pot limitarse á recorre la clase mentres los alumnos traskan, y á dir de una manera vaga la séva opinió, sense ensenyar l' orella.

Pero ni aixó, qu' es tant senzill, ha sabut ferho 'l famós Sr. Díaz de Capilla.

Desde 'ls primers días los séus alumnos ja van filarlo. Se recatava dels grans, dels que fa molt temps que van á Llotja, com si tingués por de dir qualsevol disbarat. Pero á pesar de pendre tals precaucions, no sabia obrir la boca que no 'l deixés anar.

Exemples. A un alumno que dibuixava l' escors de una figura, li va dir:

—Hombre, hombre.... *cuidadito!.... cuidadito!....* (aixó de *cuidadito*, *cuidadito* constituheix la séva eterna muletilla): observo que todas las lineas las pone Vd. hacia abajo, siendo así que han de ir hacia arriba.

L' alumno se 'l va mirar plé d' extranyesa, mentres ell passava á examinar lo dibuix del alumno del costat y observant que també *todas las lineas las ponía hacia abajo*, porque aixís havia de posarlas, caigué del burro, y tornant al alumno primer, li digué:

—No, no.... está bien.... no toque Vd. nada.... Me había equivocado.

Aixó dels escorsos el fá tornar tarumba. Pero en cambi lo referent á las proporcions el mareja de mala manera. A un alumno que desde lluny dibuixava un cap á la mida en qu' ell lo veyia en rahó de la distancia, li digué:

—Cuidadito!.... Cuidadito!.... Esto es pequeño.... esto es raquítrico.... Las figuras nunca se dibujan más pequeñas, sino más grandes que el modelo....

Y completant la séva idea, afegí:

—Cuanto más grande es un dibujo más trabajo hay, y cuanto más se trabaja más se aprende.

Coneguda la séva obsessió en pró dels caps grosos, un xicot vá ferne un de desmesurat, sense relació ab lo resto de la figura, y ell encare 'l vá trobar petit.

—Agrándelo un poco—li vá dir.

Ab los peus li passa al revés. Un alumno vá dibuixarne uns d' excessivament petits:

—Muy bien.... Vaya Vd. siguiendo así.

Després vá dibuixar los mateixos peus; pero engrandintlos de una manera escandalosa. Y vá dirli igual que avants:

—Vaya Vd. siguiendo así... muy bien.

Llavors lo xicot desenvainant l' anterior dibuix, y posantlos de costat, exclamá:

—¿En qué quedém Sr. professor?

La classe en pés vá esclafir una homérica riatlada. Hasta al maniquí, ab una mica mes, li escapa 'l riure.

..

Y á propósit del maniquí. En un curs y mitj que porta de desempenyar la cátedra, ni un sol día s' ha cuidat de arreglar los plechs de la vestimenta del tal maniquí. Ho fá fer pel bedel, porque sens dupte déu dirse entre sí mateix:

—Que 'ls arregli ell, que hi té més pràctica que jo.

Poden contar ab un professor de aquestes condicions las grescas que s'armaran en las dos aulas que té confiadas, á cada una de las quals hi concorren de 30 á 40 alumnos, tots joves, alegres, espavilats y capassos de rifarse'l.

Y ell ho aguanta tot, pacient, impertèrrit, sense posarse'n cap pedra al fetje.

Un dia d'alborot, en nom de tota la classe vá dirli un dels seus deixebles, que no 'n sabia prou per ensenyarlos, y ell vá respondre:

—No se cansen Vdes.: no me puedo marchar, pues he sido nombrado de Real Orden.

La mateixa tranquilitat observava en vigílias de las famosas oposicions. Sempre deya:

—Yo volveré.

Y en efecte, vá tornar, tal com assegurava, haventse declarat las oposicions desertas. Y ell que intentant pèndrehi part, y veyentse impotent, tingué á bé retirarse avants de terminar los exercicis, ell ha tornat á Barcelona, fresch, xarman, engomat com sempre.... Eminencias universalment reconegudas no van ser consideradas al mérits suficients per ocupar la cátedra que 'l favor ministerial ha posat en mans de qui, ni per guardar las formas, vá sentirse prou capás de terminar los exercicis de oposició.

De moment no s'ha atrevit á presentarse als seus alumnos, porque no sé aquests quina 'n portarán de cap. En tot cas, lo dia que hi vaja, es possible que tal com ván ferho ja en un'altra ocasió, procuri amansirlos, repartintlos cigarrets, tocantlos l'espátlla y dibentlos:

—¿Qué tal? Ya se les ha pasado á Vdes.?....

**

¡Ah! si en lloch de professor fós alumno, qu' es lo que, dats los seus coneixements, hauria de ser, estich segur que á Llotja faria rotllo.

Alegre, divertit, entremeliat, sería home un dia per presentarse al director de l'Escola y demanarli que li facilités un esqueleto per estudiar, y un cop lo tingués al seu poder, sería capás d'utilisarlo per espantar á las noyas y ferlas xisclar.

Capitá general de totas las bromas, los seus condeixebles l'adorarian, y no 'n faltaria algun que en llenguatge *endebríz del Clot* li digués:

—¡Qué trempado es Vd!.... Es Vd. un gato de los frailes!

Com alumno lograria lo que no alcansará may com á professor, tota vegada que per serho careix de totas las condicions menos una: la paciència. Aquesta la té en quantitat inverossímil, per anar passant dias, senmanas y mesos, convensut de la seva impotencia; pero persuadit també de que sols *aguantando pegigueras sin descomponerse*, durant tot lo temps reglamentari, logrará l'efectivitat, y 'l seu ingrés en l'escalafón oficial.

Y aixís quedarà fet lo miracle.

Si hi ha qui s'hi fica per la porta gran, ell hi haurá entrat per la gatona.

De tots modos á Barcelona sempre hi aprendrá una cosa, y es aquella típica frase popular que diu:

—S'ha de patir.

**

Dedico aquests perfils á la Excma. Diputació provincial de Barcelona.

Si no li bastan los datos que antecedeixen y molts altres pel mateix istil que podrian reunirse fácilmente, practicant una detinguda investigació, res mes apropósit per aquilatar los mérits artístichs del professor que 'ns han regalat desde Madrid

que posarli un llapis als dits y un modelo al davant, é invitarlo á dibuixar en competencia ab los seus alumnos.

Lo resultat de aquesta proba podria sometres al judici de la opinió pública.

Y ja veurian com davant de la carabassa colosal que Barcelona en pes adjudicaria al célebre catedràtich *en ciernes*, fins presenciariam un miracle.

Si, senyors: la Venus de Milo, ab tot y ser manca, ajuntaria las mans, per aplaudir aquest rasgo de justicia.

P. DEL O.

A UNA BELLESA

SONET

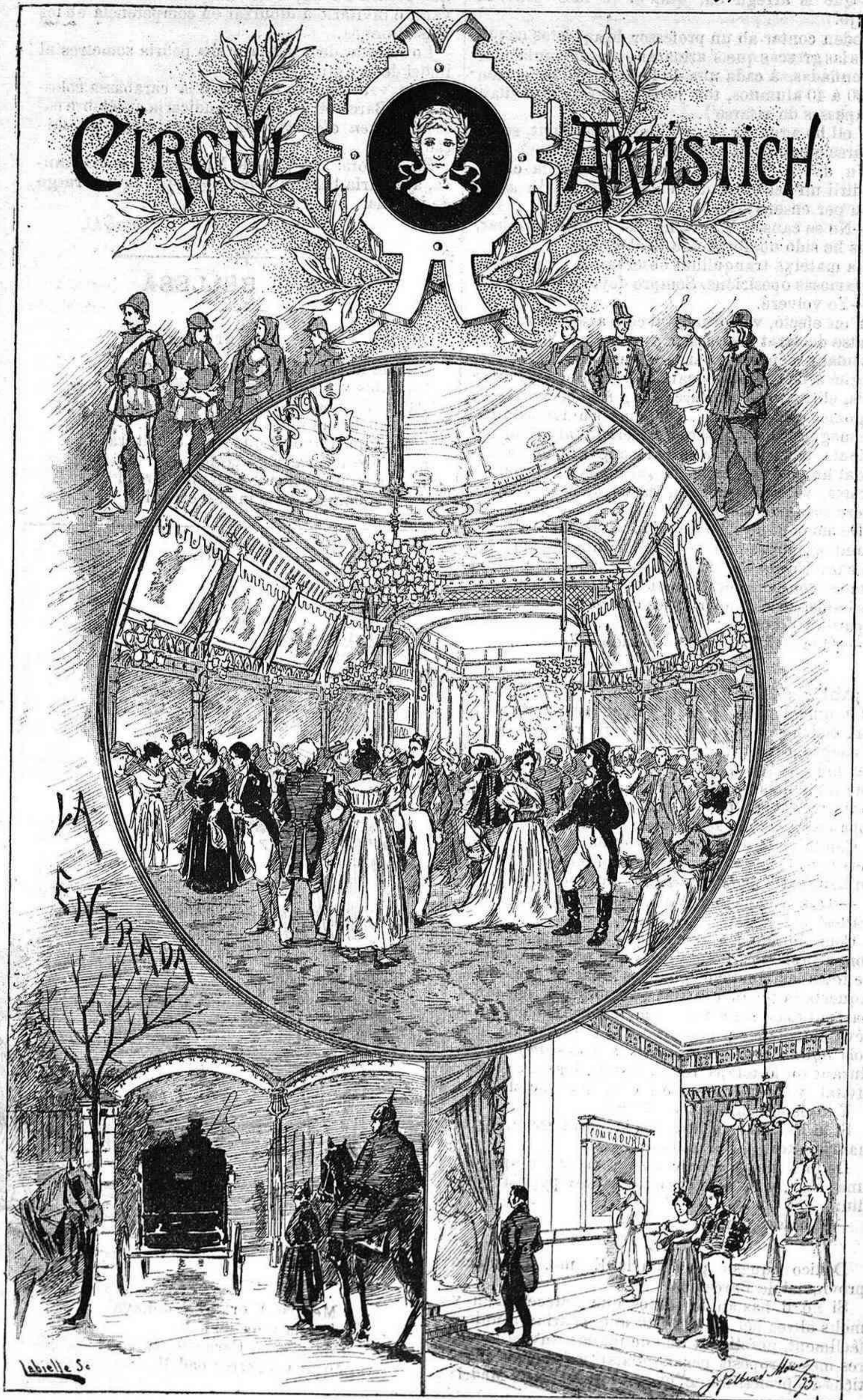
¿Qué m' importa que siguin de coral
tos llabis y tas dents siguin marfil?
¿Qué m' importa que sigui d' or en fil
ton cabell que no sé si es natural?
¿Qué m' importa que sigui escultural
alabastre ton *cutis* de perfil,
ni que siguin brillants purs del Brasil
tos ulls blaus com lo manto celestial?

DESPEDIDA

Mentres l'orquestra donava
l'última nota del ball,
lo desgraciat Carnestoltas
llensava 'l darrer badall.

EN LO TEATRO LIRICH (Dibuix de *J. Pellicer Montseny*).

Ball de trajes del «Círcul Artístich.»

Puig tot aqueix coral, marfil y eix or
que un altre ho ansiaria ab frenesí
creyent que representa un gros tresor,
per mí, donchs, no val res, t' ho tinch de dí,
perque si t' haig de vendre ó empenyar
ni un céntim, estich cert, me 'n voldrán dar.

RAMÓN FÁBREGAS.

L' ENTERRO DE CARNESTOLTAS

Está vist: ja poden los moralistas predicar y fer lo que vulguin. Es en vá que s' escarrassin, declarant que 'l Carnaval es un anacronisme, un ressabi de festa bárbara; es inútil que posin de manifest l' estat decadent d' aquesta ridícula moixiganga.... L' humanitat vol Carnaval, costi lo que costi y surti d' allá ahont surti.

La gent discreta s' indigna y xiula; pero tant se val. Ja pot xiular: l' ase no vol beure.

Durant los primers dias de la senmana tots los periódichs de Barcelona, ab rara unanimitat, han dit lo mateix:

—Lo present Carnaval es un fracás complert: ni una màscara que tingui gracia, ni un carruatje que valgui la pena de ser mencionat, ni una idea que despunti en un sentit ó altre. No hi ha res, no s' ha vist res, no passa res....

Y no obstant, ja devían veure la Rambla dimars á la nit. A lo llarch de las aceras, á las dugas voras del passeig central, una multitud inmensa esperava ab semblant afanyós que sonés l' hora clássica de la gatzara.

Los ulls se movían d' amunt per avall ab mal dissimulada impaciencia.

—¿Potser no ha de venir? ¿Potser ja ha passat?

Y si vostés preguntavan á algun dels obstinats mirones, qué era lo que potser no havia de venir, sentían aquesta resposta:

—Esperém aixó!... la professó del Carnestoltas, la xirinola de cada any; alguna cosa que 'ns diverteixi, que 'ns fassi riure....

—Pero ¿no saben vostés que aquest any la festa ha sigut com la cotisació de certs valors, purament nominal?

—¡Ca, home, ca!... ¡Ves que 'ns conta aquest tío!

Y la gent afirmava resoltament los peus en terra lo mateix que si 'ls hi volgués clavar, com si digués:

—Nada, nosaltres no 'ns movém d' aquí. ¡Ves si es possible que no hi haji res!... ¡Tindría gracia!...—

S' havían empenyat en veure passá 'l Carnestoltas.

Y 'ls ilusos no volían adonarse de que 'l Carnestoltas no podia passar....

Per la senzillíssima rahó de que aquest any, ni siquiera ha nascut.

No ha nascut, y ¡fenómeno singular! ab tot y no haver nascut, l' endemá tothom vá anar á enterrarlo.

Exceptuant los enterros dels oncles rics, que generalment sempre son alegres, l' enterro de Carnestoltas es l' acte *fúnebre* més divertit del mon.

Ni la lley ho diu, ni 'l calendari ho marca, ni la religió ho vol, y á pesar de tot, en la tarde del dimecres de Cendra tothom fa festa.

La defunció imaginaria del rey de la broma logra lo que no han pogut conseguir los *Pares de familia*, ni las demás corporacions que ho han in-

tentat: fer que en un moment dat tothom suspengui 'l treball y tanqui la porta.

¡Qué compón l' enterro d' un rey ó d' una persona d' aquestas que ho pagan bé!....

Carnestoltas es lo difunt mes reverenciat, més elogiado pels que van á enterrarlo; 'l que reuneix un acompanyament més entusiasta y numeros.

Dimecres va quedar aixó demostrat fins á la evidencia: en totas las miradas, en tots los semblants, en totas las accions se llegía la mateixa declaració:

—¡Aném á enterrar Carnestoltas!....

¡Pobre Carnestoltas!

¡Morir á la flor de la edat,—sense haver vingut encare al món—y tenir en lloch de coronas, truytas; en compte de ciris, llangonissas; á falta dels cants sagrats, cansons més ó menos flamencas y crits de: ¡Olé ya! y ¡Viva tu mare!....

L' espectacle es realment curiós. ¿Pot darse res més sorprendent que un enterro en que hi ha de tot, menos lo difunt?

Es lo mateix que sería un bateig sense criatura ó un casament sense núvia.

En cambi, si hi falta lo precis pera la inhumació, hi ha abundancia de tot lo demás.

Lo vi—considerant també com á tal l' aygua de campetxo que ab lo nom de vi s' expendeix,—corra materialment á torrents, inundant los alrededores de Barcelona, de can Tunis al Besós, de Gracia al moll, de Sant Martí á la Font del Gat.

Las paellas no poden donar l' abast als ous que s'trencan ni als talls de vianda que s' esperan.

Las olivas rodan per aquí, los rabes apareixen per allá, l' escarola exhibeix per tot arreu sas fulles retalladas....

Aquí menjan, riffenyament assentats á terra; allá s' apilan al voltant d' una taula rústica; més enllá celebran l' enterro en elegant pabelló, lluny de miradas indiscretas y testimonis molestosos....

Los uns cantan, los altres ballan, los altres jugan.... La festa recorda algo Grecia y Roma, ab menos poesia.... y una mica més de vi.

Per xó resulta molts cops que no tots los que van á fora ab lo sant propósit de divertir-se surten ab la séva....

Aixís ho donava á entendre un pobre xicot que, sense sapiguer cóm, s' havia trobat en mitj d' un camp de batalla ahont las facas y 'ls revólvers havían desempenyat un paper importantíssim:

—Hi anat á fora—deya—á enterrar Carnestoltas, y s' ha armat tal llo de tiros y ganivetadas, que si 'm descuydo....

—¿Qué?

—Que si 'm descuydo, en lloch d' enterrar Carnestoltas, m' enterran á mí.

A. MARCH.

A UNA COTILLAYRE

Quan deixis de ser qui ets
y vesteixis ab més gracia
y 't pentinis tú mateixa
y 't rentis de mans y cara
y aprenguis un xich de modos
y sápigas de gramática
y no sigas tan coqueta,
ni tan *bleda*, ni tan flaca,
y parlis ab més finura
y no visquis com vius ara,
tota sola, ab una *tia*
que dius qu' es *primera dama*:
en fi, quan te surti feyna

per treballá en bona casa
y guanyis foras *andolas*
llavoras, si vols casarte,
m' ho dius, que jo... 't buscaré
un perdut, ó un *trinçeraire*

y ab ell te podrás unir.
¡Es á dir, si 't vol encare!

SALVADOR BONAVÍA.

IEN L' AYRE!

No sé si als demés païssos succeheix lo mateix; pero lo qu' es aquí, es cosa indubtable: ningú está content del seu ofici.

Lo ministre 's converteix en autor dramàtic; l' autor dramàtic 's posa á ministre; lo sabater vol ser regidor; lo metje pinta; l' escultor toca 'l violi; lo músich cria cucas de seda....

¡Qué mes volen!.... Aca-bo de llegirho ab l' assom-bro que poden suposar: un mestre d' un poble d' Andalusía ha descubert....

—¿Un sistema per apen-dre de lletra en deu dias?

—¿Una ortografia nova?

—¿Un secret per viure sense menjar?....

No senyors: ha descu-bert senzillament un apa-rato per volar.

En una paraula: ha re-solt lo problema de la di-recció dels globos.

Segons noticias, lo tras-to es una cosa molt boni-ca é inginyosa. Unas alas enganxadas á la esque-na—no ab cera, com las de Icaro—un aparato ele-vador.... y en l' ayre falta gent.

Si 'l descobriment se confirma y la máquina vo-ladora comensa á vulga-risarse, es d' esperar que sent mestre d' estudi l' in-ventor, avants de deixar-hi enfilear á ningú some-trá á tots los aspirants á un examen, lo menos d' ensenyansa elemental.

¿Que l' aspirant surt bé del examen?

Se li dona permís per enfilearse.

¿Que fa un examen bu-nyol?

Donchs que no voli.

¡Prou que n' hem vist d' ases volar!

Tot ab tot, lo que m' intriga de veras es que 'l descubridor sigui mestre d' estudi, d' instrucció pri-maria.

¿Qué té que veure la pedagogia ab la mecánica aérea? ¿Quin parentiu tenen lo *narro* y la aereos-tació?

¿No es veritat que sembla que no pugui ser que un home que comunment deu tenir la vista á ter-

ra y la má al clatell dels seus deixebles, haja anat á dirigir la mirada á las regions superiors de l' at-mósfera?

M' agradaría sapiguer còm y de quina manera va concebirla la idea.

¿Va ser un dijous á la tarde, aprofitant aquella mica de festa?

¿O potser un dia que havia anat á confessar y estava net de conciencia?

¿O un vespre que no havia sopat y estava net de ventrell?

Newton degué un dels seus mes célebres descu-briments á la cayguda d' una poma.

Wat inventá la máqui-na de vapor mirant bullir un' olla.

¿Qué feya 'l mestre an-dalus quan va sentir la xispa d' aquesta inspira-ció?

¿Era davant de la pi-ssarra?

¿Feya la classe de doc-trina?

Francament; jo no sé res; pero estich tentat per creure que l' idea de la máquina voladora li devía venir després d' una dispu-ta ab l' arcalde del poble.

—Senyor arcalde ¿que no 'm paga 'ls atrassos?

—No senyor: l' ajunta-ment no pot emplear fon-dos en tonterías, perque primer vol celebrar una corrida de toros.

—Pero tingui vosté pre-sent que....

—¡Basta! Si torna á re-plicar va arrestat desse-guida!...—

Aquest va ser, per mí, 'l moment solemne.

—¡Bah!—devia dirse 'l pobre mestre:—ja que á la terra 'm matan de gana, veyám si per dalt dels nú-vols em fan millors tractes!

Y va inventar l' aparato per volar.

MATÍAS BONAFÉ.

A... MÍ

Segons diu un escriptor, «tractantse del sentiment lo mes curt es lo millor»

SEGON CARNAVAL

Las máscaras negras.

quan s' ha de fer parlar 'l cor
dir molt en poch es talent.

No busquin frases pomposas
ni paraulas armoniosas
quan la passió va á desdir,
que 'l cervell té veus hermosas;
y 'l cor tan sols un suspir.

«¡Terral!» Colón exclamá:
«¡vina á buscarla!», cridá
l' altíu grech, «¡mer...!», Cambronne,
y poemas com aquests son
jamay ningú 'ls escriurá.

Renego del literat
qu' escriu com un condemnat
y nostra llengua *malogra* (1)
per dir qu' está ennuolat
ó que se li ha mort la sogra.

J. CARBONELL ALSINA.

LA FLAMA DEL GENI (*)

I

Era un poeta. Son desitj d' artista consistia en arribar als últims límits de la descripció plástica, acústica y óptica. ¡Quín plaher si pogués donar calitat á tot!—se deya continuament. Y guiat per aqueixa febre, desitjava que quan descrigués la llum del sol al esser al cenit, lo lector vegés los fulls del llibre inundats de claretat, de lluminosas vibracions, de polsim d' or; que si era al istiu 's sentís la xafogor de la atmósfera pesada qu' enerva y fa decaure las forsas; que si era al hivern notés la escalfor tebia, agradable, que baixa á la terra com una carícia.

Volia que las paraulas fossen com los colors de la paleta, que segons s' uneixen, donan distintas notas; y aixís com al dir morat, ja 'ns formém una idea d' algo serio y trist, se desfeya per trobar paraulas gráficas que impresionessin lo cervell, al usarlas, ab el caracter just del objecte ó cosa de que's parlés.

Per aixó buscava termes perque al enrahonar, per exemple, del sati, semblés al tacte tocar algo ahont podia relliscar lo dit ab certa voluptuositat y delicia; ó notés el calat de la blonda, ó la pelussa del vellut, si d' aixó escribia; y que 'ls ulls vegessin los jochs que fa la claror al relliscar sobre la tela lluhenta, y fins que 's sentís el cruixir suau de la roba al doblegarse.

Moltas voltas surtia de ciutat y s' en anava al camp passant llargas estonas, encisat, contemplant l' horisó, 'ls astres, las montanyas, escoltant los rumors de la natura, com si espíés que li descubriessen las alenadas plenas de dolsas armonias en misterios llenguatge, aquell llenguatge qu' ambicionava traduhir y que al proposars'ho li sortia sempre convencional. ¡Oh! com patia en aquells moments... Se desesperava, al sentirse impotent pera realisar aquell son ideal.

Al tornar á casa seva febroso, y ab lo cap plé d' impresions, se posava á treballar en son poema, en aquell poema que havia de donarlo á coneixer. Si alguna estrofa li sortia ben arrodonida, s' animava, 'l foch de la inspiració feya moure sa ma y aclaria sos pensaments y las ideas brollavan de sa ploma claras, concisas, lluminosas. Alasho-

(1)

(*) No pogué ser enclós en l' *Almanach* per falta d' espay.

ras no 's tenia que capficar pera trobarlas, sino qu' eixian continuas, seguidas, com pel broch d' una font. Al arribar á n' aquest punt sas parpellas el cremavan y sentia batre 'l pols com un martell; pero quan mes escribia, mes s' entussiasmava, al veureho tot clar, net ab lineas fermes, com si li haguessen tret las boyras del cervell.

¡Quín goig! En aquells instants era 'l mes felis dels homes.

II

Se publicá 'l poema.

Els llibreters lo posaren al aparador ab lo corresponent reclam: «*Acaba de publicarse.*» Lo cop estava donat.

¿Quín efecte produhiria? ¿Penetraria 'l lector sos desitjos de fer armonia imitativa?—Aixó 's preguntava l' autor al mirar entre sas mans lo primer exemplar de l' obra. Per saberho tenia qu' esperar l' opinió de la critica, de la que reflecta 'l parer dels homes inteligents. Y la critica no 's feu esperar. Se reduhí á dos ó tres judicis donats per altres tants diaris. La majoria va callar.—Aixís ho haguessen fet tots.

Alló va esser lo desfullament de totas sas illusions, de totas sas esperansas; va esser com el que havent construhit pedra per pedra, esglahó pe resglahó la escala que l' ha de portar al cim ahont té delit de pujar, al tenirla llesta vé un sacudiment li tira á terra feta trossos.

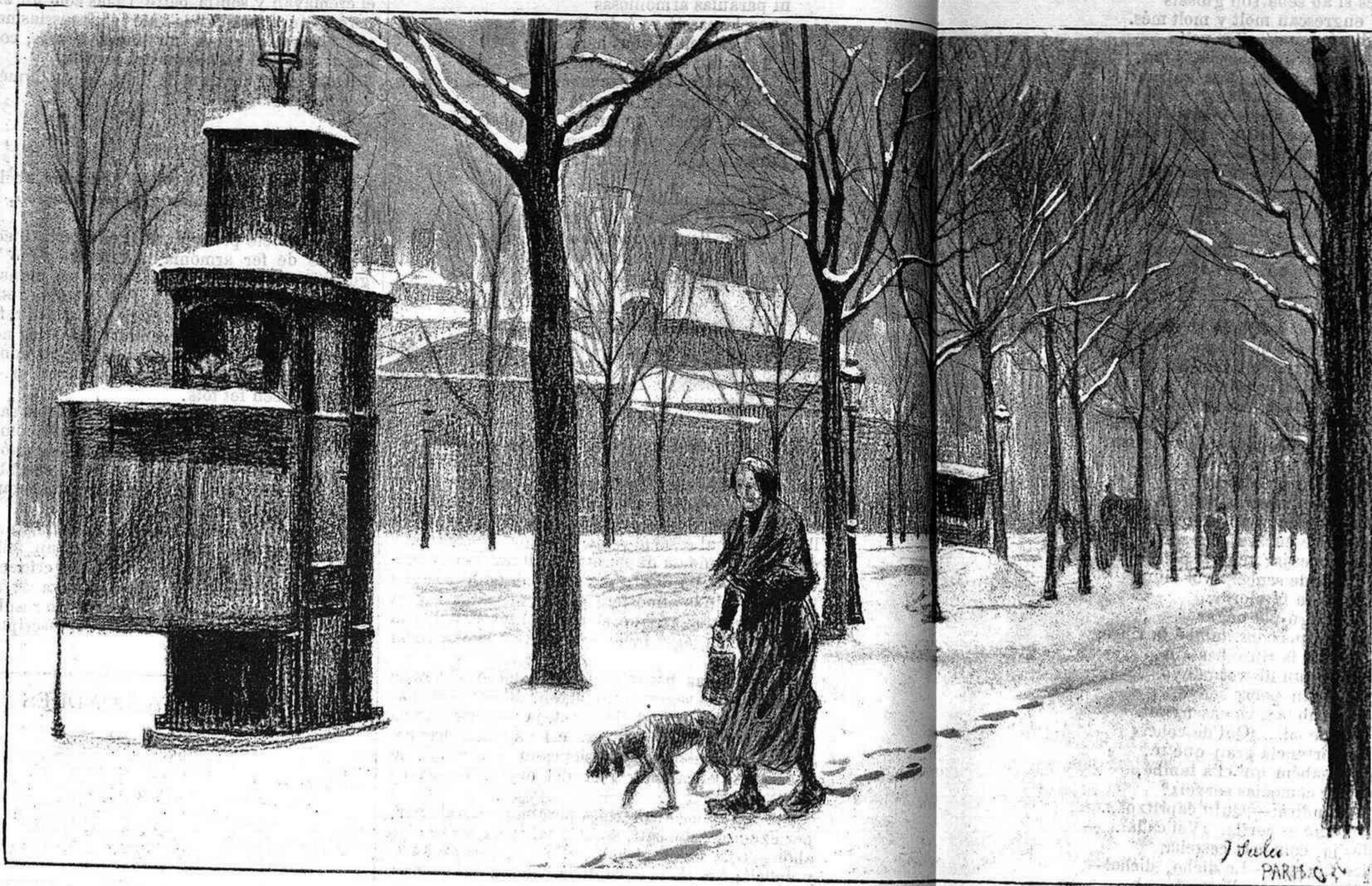
Van dirli que son llibre era un safarrancho que no 's comprenia, que era l' obra d' un foll; y fins el mes ilustrat de tots los crítichs, el crítich qu' ell venerava, va escriure que 's trobava á faltar lo geni del innovador, que 'l poema no resultava, y que valia mes que deixés d' esser escriptor y 's posés á escribent.

LA VIDA A LONDRES

Trinxerayres inglesos.

NOTAS DE PARÍS (per J. J. La).

Un «boulevard» exterior, en día de nevada.

Després de la bofetada, l'insult. N'hi havia per quedar de pedra. ¡Adeu per sempre somnis d'or! Las alas de sa fantasia havian sigut desplomadas per la realitat, y á son contacte desapareixian aquellas falagueras il·lusions que l'havien gronxolat pel mar de las esperansas.—No; no era ni podia esser ningú: com aucell primerench li havian retallat las alas perque no pogués enlayrarse.

Lo dia que llegí l'última crítica no 's va moure de casa. Se doná vergonya de sortir al carrer temerós de que 'l coneguessen. Li semblava que al veure'l passarian las personas rihent per son costat, y que fins tot lo qu' enclou 'l cel y la terra, aquell conjunt qu' ell havia volgut traduhir en paraulas, esclatarian en rialladas de mofa.

Se tancá en son quarto vensut per tanta pena. De son pensament no s' apartava alló de que era un boig, de que li faltava 'l geni del innovador; pero lo que 'l feria en son orgull de poeta era lo altre, lo altre... Y esclafia en plor.—Aixís va estar tot lo sant dia. Cap á la vesprada encengué

la llumanera; la foscor li feya un efecte pahorós. li semblava veure escrit ab fosforescencias en mitj de las sombras lo de «déixat d'esser escriptor y pósat á escribent.»

Rendit, mancantli las forsas, se va quedar mitj endormiscat, ajegut sobre la otomana; pero endormiscat y tot, li pesavan com una llosa de plom els judicis del sever crítich.—Era mes de mitja nit quan despertá y vejé, ¡valgam Deu quin goig! com una llengua de foch que lluhia en las tenebras. Se figurá que aquella llumeneta era la flama qu' ell havia vist en alguns grabats pera simbolisar lo geni, lo geni que li havian dit que li faltava. S' alsa, s' en va á n' ella, l' agafa entre sos dits com si fos una papallona y... No era il·lusió, no; la tenia... Ja no 's veyá.—Ubriacat de plaher, acostá 'ls mateixos dits al frontal, y sentí com si una ditada d' un ser invisible, 'l geni sens dupte, deprimís son cervell, com per ferhi una concavitat ahont aniuhar per sempre la llengueta de foch. Després esclatá en una rialla que ressoná en la

plicarse'ls, está escrita ab senzillés y claretat, al alcans de totas las inteligencias, resultant á mes de instructiva sumament recreativa.

Per aquest motiu, per sas notables condicions tipográficas y pel sens fi de grabats que l' adornan, tenim la satisfacció de recomanarla al públich, y en especial á tots los aficionats als estudis astronómichs.

Altres llibres rebuts:

Aritmética ampliada y elementos de álgebra por Francisco de A. Casabó y de Traver.—Obra didáctica de la qual sols poden fers'n elogis per son método.

* * * *Fuentes de inspiración artística* por D. Gregorio Soler, Licenciado en Filosofía y Letras, Profesor auxiliar del Instituto de Valencia y Director del Colegio de Cervantes.—Es un tractat d' estètica escrit en llenguatge florit, com si l' autor volgués mostrar resultats práctichs de sas teorías.

* * * *Medios de aminorar las enfermedades y mortalidad de Barcelona*, memoria leida en la Academia de Higiene de Cataluña por D. Pedro Garcia Faria.—Traball interessantíssim, que posa de relleu los grans estudis que del problema sanitari en relació ab las actuals condicions de Barcelona, porta fets lo seu autor.

* * * *Discurs llegit per D. Francisco Maspons y Labrós*, president del Centre Excursionista de Catalunya, en la sessió inaugural del corrent any académich.

RATA SABIA.

Máscaras y mascarons pels carrers y pels cafés plens de gent á vessar: balls de disfressas per tot arreu, 'l de las criaturas al *Principal*, el dels artistas al Teatro Lirich: assalts y reunions particulars á cents. ¿Cóm es possible que 'ls teatros durant la semana del bullit carnavalesch fassan res bó?

Tots los esforços de las empresas resultarian inútils: tots los atractius de la novetat no bastarian á desviar la corrent engendrada per una antigua costum. Durant lo reynat del Carnestoltas, los amichs de divertir-se no s' encauhen en cap teatro, y las empresas que ho saben de sobras renuncian á la lluyta y 's rendeixen resignadas.

De aquí qu' en la present ressenya no tinguém ocasió de registrar ni 'l més petit, ni 'l mes insignificant estreno. Lo únich que hi ha en tot cas son preparatius pera la temporada de Quaresma, y alguns canbis de companyia.

PRINCIPAL

Ha fet festa.

La Tuban, cumplerts ja 'ls seus compromisos de Palma de Mallorca, donará una serie de 30 funcions, á partir de demá, dissapte, anunciante la representació de *Odette*, pera la funció inaugural.

LICEO

Continúa la ballaruga, sent cada día mes celebradas la primorosa música de Delibes, autor de la *Sylvia*, y las graciosas combinacions de *La fada de las ninas*.

LIRICH

Continúa obert l' abono pera 'ls cinch concerts històrichs que baix la direcció de Vincent d' Indi ha organiat la *Societat catalana*. Los cinch concerts constituhiran, sens dupte, una verdadera solemnitat musical.

ROMEA

Pera la semana próxima s' anuncia l' estreno del nou sainete de Vilanova, titulat *La Viuda*.

TIVOLI

Dissapte inauguració de la temporada de Quaresma per una companyia dirigida per D. Miquel Tormo y 'l mestre Taberner. D' ella forman part las tipples Rey, Mateu, Franch, Rius, Ruiz y Oliver, y 'ls Srs. Bover, Colomer, Bassols, Huerva, Gil, Vilches y altres artistas. Se cantarán las zarzuelas grans mes celebradas. Obra de inauguració: *Los Madgyares*.

quietut de la nit d' un modo extrany, fúnebre. S' havia tornat boig.

Lo que havia pres per la flama de geni era 'l cremallot de la llumanera.

M. RODRIGUEZ CODOLÁ.

LLIBRES

LOS ASTROS HABITADOS, por D. Rafael Pijoan.—Confesém la nostra incompetencia: no sabém ni hem sapigut may passejarnos pels espays inconmensurables atestats d' estrellas, lo qual vol dir que 'ns reconeixém completament profans en ciencias astronómicas. Per aquest motiu renunciém á donar una nota crítica de l' obra que tenim á la vista, notablement editada per la casa *Bailly-Bailliere* y fills de Madrid.

Unicament dirém que la seva lectura 'ns ha resultat interessantíssima, perque l' obra fins ocupantse dels mes pasmosos descubriments de nostres sabis y de no pochs fenomenos que á cada pas presencia la nostra vista sense ex-

¡DESENGANY!

—Vintitres balls de màscara
jay vintitres!
y ara al últim me trobo
que no hi fet res.

NOVEDATS

Continua representantse *La Redoma encantada*.
De la qual dat que sas representacions ja passen de 30,
bé pot afirmarse que s'ha encantat en lo cartell.

CATALUNYA

També 'l dissapte se fa foch nou, debutant la Francisca Segura, en Ramon Rossell y 'ls demés artistes contractats últimament.

Per lo tant ja veurém si la senmana próxima tindrém ocasió de donar algun alicient mes qu' en la que acaba de transcorre, á nostra senmanal revista.

N. N. N.

LA SEBA

(Poesia llegida per son autor y rebuda ab gran aplauso en la vetllada literaria-musical celebrada per la Societat coral Euterpense *Alianza Graciense* lo dia 8 de desembre de 1894).

Molts de la seba han dit mal
perque, amichs sols de mentir,
no han volgut ni volen dir
lo molt que la seba val;

mes jo que no soch trapella
y m'agrada parlar clar
ab rahó tinch d' alabar
los grans mérits que té ella.

Y á la introducció dant fi,
(pera no imitá á molts gansos,
que sempre están per romansos,)
al punt comenso per di:

que ab duas sebas enteras,
de distinta forma, ab trassa,
se pot formá una carbassa
de las que 'n diuhen vineras.

Qu' es bona per un malalt
la sopa ab seba jo sé,
y pot, picada al morté,
la seba, curá algún mal;
puig una tal Genoveva,
que sab més que cap doctor,
diu que cura cert dolor,
ab cataplasmas de seba.

Per menjar cargols bovés
jo deixo los millors plats;
mes si ab seba son guisats
m' engrescan molt y molt més.

Si un per un citar volia
los guisats que ab seba 's fan,
crech que la senmana entrant
encare no acabaría.

Y, per no ferme pesat
sobre aquest punt, tinch de dir,
que la seba pot servir
per fer qualsevol guisat.

D' ella algú fa escarafalls
y sentintne parlar sua,
quan, qui té una seba crua,
per cert, té 'ls millors metalls;
puig per més que *al vespre mata*,
no ignoro que, per gran sort,
al matí la seba es or
y sé que *al mitj dia es plata*.

S' acredita de mussol
aquell que no veu ben bé,
que sebas es lo primé
que 's troba á Sebastopol.

Veuhen clar los més pavanas,
puig cosa es que ho veu tothom,
que sebas tenen al nom
Sebastians y Sebastianas.

¡Quants mestres podrém trobá,
que si de gana no han mort,
es perque encare, per sort,
poden menjar seba y pá!

Com que sencera vol viure
si la pelan fa plorar;
pero ningú pot negar
que, alguns cops, també fa riure;

perque fa riure bastant
lo veure un distret minyó
ó bé algun pobre senyó,
que va ab la seva ensenyant.

¡La seba!... ¿Qui desconeix
l' importancia gran que té,
quan sabém qn' ella també,
per fer comedias serveix?

Algú dirá:—¡Quín capritxo!...
¡Aixó no es cert!... ¿Vol callá?...—
Mes jo, com cert castellá,
dich tan sols:—Lo dicho, dicho!—

Puig un, que llarga la sab,
ab las musas fent bon pacte,
va fé una pessa en un acte
que se 'n diu: «Sebas al cap».

Per la coca de llardons
Reus té molta anomenada
y gran fama conquistada
Agramunt pels seus turrons;
pero ja saben las donas
y fins molts homes també
que Mataró fama té
per tenir las sebas bonas.

—¡La seba 's grilla—una xata,
despreciantla 'm digué un dia;
pero jo li responia:

—També 's grilla la patata!—
Quan arriba 'l Carnaval,
per fer gatzara y brometa,
sempre 'm poso una careta
vestit negre y barret alt.

Agafó un bastó també,
y perque semblin borletas
hi lligo dugas sebetas
y vaig... ¡d' arcalde primé!

Ab lo que ara hi explicat,
parlant ben alt, puch ben dir,

que la seva pot servir
per vestir d' Autoritat.

Y, com crech que 'm fa favor,
si algú seba 'm diu un día,
jo li dich ab alegria

—¡Gracias mil per tal honor!—

No ignora l' home mes místich,
(perque avuy ja ho sab tothom),
que «La Seba» n' es lo nom
d' un Certàmen humorístich,
que 's fa ab l' idea molt sana
de fer fugi 'ls mals humors
y premiar festius autors
de la terra catalana.

Que font es d' inspiració
la seba, també hi notat;
puig ella á mí m' ha inspirat
aquesta composició.

Com no tinch cap bona breva,
per viure tinch de patir;
mes no vull ni puch sufrir
¡que ningú 'm toqui la seba!

Per xó en mitj de tot perill
jo per ella lluytaré

y á la seba alabaré...
¡per més que li surti 'l grill!

FRANCISCO LLENTS.

Del dimars al dijous son tres dias que 's va pendre
pera meditar sobre las conseqüencias de haver re-
but en plé rostre un ruixat d' escupinadas, y per
fi 'l divendres va despenjarse, publicant quatre
columnas macissas de prosa filosófica, com si ha-
gués tingut intenció de demostrar
que una bona dutxa á temps
despeja molt las potencias.

¡Y l' *Heraldo* de Madrit que prenentse la cosa
per la tremenda havia publicat un telegrama su-
posant qu' en los círculs periodístichs de Barcelona
's parlava molt de un duelo pendiente entre 'l se-

LO DELS MERCATS Y LA VEU DE BARCELONA

—¿Perqué en lloch d' *arreglá* 'ls puestos,
l' *interés* que ab aixó 's prenen

no l' aplican á escombrarnos
las porquerías que 'ns venen?

L' ULTIMA CEREMONIA

Enterro de l' arenxada municipal.

nyor Albarda, redactor de *El Diluvio* y D. D. O., que ho es de *La Publicidad*.

¡Un duelo!... eh?

Ja hi ha sigut; pero de un género molt distint del que suposava *El Herald*. Un duelo de aquells que 's posan al peu de las esquelas mortuorias. *El duelo se despide en la redacción del Diluvio*.

**

Afirma 'l filosof mullat en la seva elocubració que qui provoca es un bárbaro, máxima que hauria de tenir present cada vegada qu' empunya la ploma per insultar á algú; pero que resulta extemporánea, quan ab ella preten evadirse de las responsabilitats que contrau ab los seus insults.

Afirma que 'l seu antagonista va fer ab ell la cosa mes grossera. «Echárseme encima—diu—con cara de tigre ficticio (sic); llegarme con sus bigotes á la cara y salpicármela con algunos capellans...» ¿Algúns capellans no mes?... Testimonis presencials de la dutxa afirman que á lo menos, lo menos li va tirar tot lo concili de Trento!

Y confessant de plé la seva debilitat corporal y espiritual deixa entreveure la possibilitat de llogar á un gegant per aplastar al seu antagonista. No diu si ha donat ja alguns passos per impetrar l' apoyo del gegant de la ciutat. En tot cas per Corpus ho veurém.

**

Lo rasgo final es conmovedor y confesso que m' ha fet venir las llágrimas als ulls y la salivera á la boca.

Lo Sr. D. O., aquell que va escupirlo, li inspira llástima: té por de que á la *Publicidad* lo despeixin como á comprometedor, perdent lo pa de la familia; y apelant á un extrém de noblesa ficticia (aquesta sí qu' es ficticia y no aquella cara de tigre), exclama:

«Así, ¡que me insulte! ¡que insulte!... hasta que pegue un poco cada semestre soportaré, con tal de que coma.»

No 's dirá després de aixó que aquest digne representant del net de D.ª Salvadora no ho converteixi tot en sustancia ¡fins la saliva que li tiran á la cara!

Y pron.

S' anuncia la cayguda dels Calvos y 'ls Gausachs de Gracia.

Avuy fos y demá festa.

Ab ella podrà dirse rectificant una frasse molt sabuda:

—Mes val caure á *Gracia* que ser graciós.

¡Quíns esforços més tremendos fan els neos per lograr que 'ls diumenjes se tanquin totas las botigas!

Y en contraposició, á penas s' acosta 'l dia de anarlo á enterrar, fan tots los papers de l' auca, á fi de conseguir que las botigas permaneixin obertas.

Visitas, excitacions, concells, fullas volants y fins amenassas de deixar de ser parroquians dels establiments que no volen plegarse á las sévas exigencias.... No hi ha medi que no emplehin, ni coacció que no utilisin.

Está vist que qui no té res mes que fer, s' entre-té á fer tancar y obrir botigas á la mida del seu gust.

Pero aquest any, com sempre, s' ha patentisat que pot molt més que totas aquestas pressions, la costum inveterada de anarlo á enterrar.

Lo poble de Barcelona, al entrar á la quaresma, entregantse á la gresca y al tiberi, demostra qu' es un bon amich de las antigüas tradicions, y aquells que tant bregan per conservarlas en altres assumptos, han de compendre que cometen una gran inconseqüencia, al tractar de destruhirne una de las més alegres y agradables.

No hi ha res mes cómich que un devot, que tractant de senyarse 's treu els ulls.

Diálech cassat al vol.

—Escolti ¿sab si en los concerts del Lirich á càrrech de la Associació catalana s' escaparà algun gall?

—No li podria dir: lo únich que puch assegurarli es que n' arriban de París *Vint-cents d' Indi*.

Entre mitj de las xocarrerias y bestiesas de un Carnestoltas que cada any vá perdent la gracia, bó es senyalar alguna cosa de lo poch que 's destaca per la séva bona sombra.

En aquest cas se troba la societat humorística *Lo niu guerrer*, quals individus varen parodiar de una manera molt xistosa á la banda municipal.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA 'ls hi agraeix de tot cor la serenata que li van dedicar la nit del dillúns. Un numerós públich va acullir ab grans riatillas y nutrits aplausos lo bon humor encomenadís del Niu Guerrer.

Si l' exemple dels seus socis cundís una mica, no seria tan difícil que ressucités *gloriós, alegre y triunfant* lo bulliciós Carnestoltas de la ciutat dels comtes.

Al públich de Madrit els primors y las elegancies del Manon Lescaut de Massenet, no li han fet pesa.

Diu un periódich que l' escenari del Real resulta massa gran per un' obra tan petita.

Y 'l gust del públich madrileny resulta massa petit per un' obra tan gran.

Lo president de la República del Transwaal (Africa) ha enviat de regalo un diamant de 971 quilats, al Papa Lleó XIII, valorat en 5 milions de duros.

Lo successor del pobre pescador Sant Pere, podrà dir:

—De cops de pedra aixís, ne rebés un cada dia!

La escena al carrer de la Riereta. Passava un colegi católich de noys dirigits per tres capelláns, un d' ells guapo, jove, bon mosso.

Unas treballadoras al veure'l, no pogueren menos d' exclamar:

—Malaguanyat per capellá!

Sentir aixó l' Adonis ab sotana, y descarregar, fet una furia una tremenda bofetada sobre la galta de aquella obrera, admiradora del seu bon tipo, va ser obra de un instant.

Se coneix que 'l tal mossen tira per bisbe.

Pero si no arriba á esquitllarse mes que depressa de aquell barri, es possible que 'ls vehins al veure la séva mala acció, avants de conseguir la mitra l' haguessin fet *cardenal*.

L' altre dia passava per la Rambla un modest enterro, seguit de alguns homes ja vells, casi tots inválits, vestits de vellut blau y ab barretina vermella al cap.

—¿Quí es el difunt?

—Un voluntari de Africa.

—¿Abónt ha mort?

—Al Hospici.

Allá van á parar avuy los héroes de la patria, mentres á Madrit l' embaixada del moro es objecte de atencions, obsequis y complacencias de totas menas.

Al any 60, en los camps de Africa formaren los voluntaris de Catalunya la vanguardia de la gloria de la patria.

Al any 95 forman també la vanguardia; pero no de la gloria sino de la miseria.

Al morir al hospici demostran que la pobra Espanya hi morirá també.

A Madrit s' ha presentat una nova *divette* del género *chico*, de la qual la premsa 'n fa 'ls majors elogis.

Se diu Pepita Boria.

De manera que si son certs los triunfos que se li atribueixen, en lloch de Boria avall se l' haurá de passar Boria amunt.

Cassat al vol en una tertulia.

—Estich esperant que abonansi 'l temps per emprendre un viatge de recreo.

—¿Naturalment t' emportarás á la senyora, veritat?

—Fuig home: en aquest cas ja no seria un viatge de recreo.

Medicaments del Dr. WOOM

Aixerop lactífich, per augmentar la cantitat y millorar la qualitat de la llet. Utilíssim per mares y didas.

Aixerop pectoral, pera curar tota classe de tos.

Aixerop antidiarreich-estomacal, per curar las diarreas y malalties de ventrell.

UNICH DEPÓSIT:

AIXEROPERIA

DEL

D R. G E N E R

Petrizol, 2, Barcelona

Les modes del siglo XIX

1826

1826

1827

1827

1828

1828

1829

1829

1830

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola. Barcelona.—Correu - Apartat, número 2

Bacalao en cazuela

Cortado el bacalao en trozos, se pondrá en una cazuela ó cacerola, de modo que cubra bien el fondo; sobre él se pondrá una capa espesa de pan rallado, ajos y perejil en abundancia, encima otra capa de bacalao, y así sucesivamente hasta que se llene la cazuela. Se echará encima aceite crudo, ajos, pimienta y agua, que cubra todo. Se tapa la cazuela y se pone á fuego lento, hasta que quede casi enjuto, y así se sirve.

TRATADO COMPLETO DE COCINA

por **Angel Muro**. Ptas. 5.—Encuadernado Ptas. 7'50

PEÑAS ARRIBA LA BUENA FAMA

por J. M. de PEREDA Ptas. 4'50.

por JUAN VALERA Ptas. 2'50.

Obra nueva de **SEBASTIAN KNEIPP**

EL CONSEJERO DE LAS FAMILIAS

GUIA DE SANOS Y ENFERMOS

Un tomo 8.º encuadernado en percalina Ptas. 3'50.

Antonio Peña y Goñi: **LOS PELOTARIS** Un cuaderno con 12 láminas Ptas. 1'50

Eduart Vidal Valenciano: **JOCHS Y JOGUINAS** Un tomo 8.º Ptas. 2

Eusebio Blasco: **PARIS ÍNTIMO** Un tomo 8.º Ptas. 1

Vital Aza: **TODO EN BROMA** Un tomo 8.º Ptas. 4

J. Anselmo Clavé: **FLORES DE ESTIO** Un tomo en 4.º encuadernado Ptas. 4

Martínez Barrionuevo **VENTA DE HIJOS** Un tomo 8.º ilustrado Ptas. 3'50

Francisco Pí y Margall: **LAS LUCHAS DE NUESTROS DIAS** Un tomo 8.º Ptas. 4

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d' extravios, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Al-si-na.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Nadal.—Andal.*
- 3.ª ROMBO.—

T
M A R
M A R I A
T A R T A N A
R I A L L A
A N A
A

- 4.ª GEROGLIFICH.—*Per vallas un tancat.*

TRENCA-CAPS

XARADA

Una sopa de *primera*
ab un xich de *invers-segona*
es per mi menja molt bona:
total es nom de un carrer
dels antichs de Barcelona.

J. ORATAM ALLIV.

TRENCA-CLOSCAS

RAMÓN LARI

SILS

Formar ab aquestas lletras lo titul de un drama castellá.

F. XIRAN PASTELLS Y C.^a

CONVERSA

- ¿Vols venir á fer un passeig á prop del mar?
- Tinch feyna.
- Ahont has de anar.
- A casa del qu' hem dit primer entre tots dos.

WEBER.

GEROGLIFICH

P R P

0 0 0

E L L

J. B. Y S.

Barcelona.—A. López Robert. Impresor.—Asalto. 63

PREPARATIUS QUARESMALS

—Cuyta, Roseta; fés bona provisió de tot, sense que 'ls vehins se 'n enterin, porque ara comensan los tristos días d' abstinencia...